

UZASADNIENIE

W związku z wejściem w życie dyrektyw pakietu odpadowego: dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/851 z dnia 30 maja 2018 r. zmieniającej dyrektywę 2008/98/WE w sprawie odpadów (Dz. Urz. UE L 150 z 14.6.2018, s. 109), dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/850 z dnia 30 maja 2018 r. zmieniającej dyrektywę 1999/31/WE w sprawie składowania odpadów (Dz.U. L 150 z 14.6.2018, s. 100), dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/852 z dnia 30 maja 2018 r. zmieniającej dyrektywę 94/62/WE w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych (Dz.U. L 150 z 14.6.2018, s. 141), dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/849 z dnia 30 maja 2018 r. zmieniającej dyrektywy 2000/53/we w sprawie pojazdów wycofanych z eksploatacji, 2006/66/WE w sprawie baterii i akumulatorów oraz zużytych baterii i akumulatorów i 2012/19/UE w sprawie zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego (Dz.U. L 150 z 14.6.2018, s. 93) konieczna jest nowelizacja ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2020 r. poz. 797, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o odpadach”, ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2020 r. poz. 1439, z późn. zm.), ustawy z dnia 24 kwietnia 2009 r. o bateriach i akumulatorach (Dz. U. z 2020 r. poz. 1850), ustawy z dnia 25 lutego 2011 r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach (Dz. U. z 2020 r. poz. 2289), ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi (Dz. U. z 2020 r. poz. 1114, z późn. zm.), ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz. U. z 2020 r. poz. 1893, z późn. zm.), ustawy z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1403, z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1579, z późn. zm.).

Powyższe przepisy UE wymagały transpozycji do polskiego prawa do dnia 5 lipca 2020 r.

Projekt ustawy zawiera przepisy w celu dokonania całkowitej transpozycji przepisów dyrektyw pakietu odpadowego (część przepisów dyrektyw pakietu odpadowego została już transponowana do przepisów krajowych) i nie zawiera przepisów wychodzących ponad materię dyrektyw pakietu odpadowego. Projekt nie wprowadza znaczących systemowych zmian w zakresie funkcjonowania rynku gospodarowania odpadami.

Gospodarka odpadami komunalnymi budowana jest w Polsce od kilkadziesiąt lat, w tym rozwiązania systemowe od lat kilkunastu. Postęp w zakresie gospodarki tymi odpadami, jaki udało się osiągnąć, jest niewątpliwy i bezdyskusyjny. Został on osiągnięty dzięki zaangażowaniu zarówno administracji rządowej, jak i jednostek samorządu terytorialnego. Istotne w tym zakresie było korzystanie z doświadczeń innych państw, a także wsparcie ze środków finansowych UE. Wymagania jednak ciągle rosną, powstają nowe wyzwania, konieczny jest zatem dalszy rozwój.

Ilość wytworzonych odpadów komunalnych na jednego mieszkańca Polski wyniosła w 2017 r. 311 kg. Jest to jeden z najniższych wskaźników wśród krajów Unii Europejskiej (średnia ilość wytworzonych odpadów komunalnych na jednego mieszkańca UE w 2016 r. wyniosła 483 kg).

Przepisy unijne zobowiązują m.in. do osiągnięcia do 2020 r. minimum 50% wagowo poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu przynajmniej 4 frakcji odpadów komunalnych, tj. papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła. Realizacja obowiązku osiągnięcia w 2020 r. 50% poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu spoczywa na gminach, które tworzą oraz są odpowiedzialne za funkcjonowanie systemu gospodarowania odpadami komunalnymi na swoim terenie.

Co roku w Polsce osiągane są wyższe poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu, cele na rok 2020 należy postrzegać jako etap na drodze do osiągania celów perspektywicznych, określonych do roku 2035. Celów o wiele bardziej ambitnych, bo zobowiązujących do osiągnięcia 65% poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych. Trzeba zatem dążyć do ciągłego doskonalenia systemu, który pozwoli na osiągnięcie celów zarówno krótkoterminowych, jak i tych bardziej odległych.

Wg danych za 2018 r. w Polsce zebrano 13 759 541,9 Mg odpadów komunalnych, w tym 5 235 449,3 Mg odpadów zebranych w sposób selektywny. Ponadto w Polsce w 2018 r. funkcjonowało 2026 punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych. Należy również wskazać, że w 2018 r. Polska osiągnęła 36% poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych, wobec wyznaczonego 30% celu pośredniego.

W zakresie opakowań według danych za rok 2018 w Polsce wprowadzono na rynek 5 470 407 Mg, recyklingowi poddano 3 200 210 (58,5% przy wymaganym poziomie 56%).

Największe wyzwanie w najbliższym czasie to dalszy rozwój systemu selektywnego zbierania odpadów komunalnych na terenie kraju, który zapewni pozyskanie odpadów nadających się do recyklingu oraz rozwój instalacji do przetwarzania bioodpadów.

Odpady powinny być traktowane jako surowce wtórne. To z kolei wymaga, aby odpady były zbierane selektywnie i były dobrej jakości. Dlatego też segregacja odpadów u źródła stanowi fundamentalny element dalszego efektywnego przetwarzania odpadów jako surowców. Zagospodarowanie jak największej ilości odpadów komunalnych powinno odbywać się poprzez recykling.

Zaproponowane zmiany w projekcie ustawy powinny doprowadzić w szczególności do:

- zmniejszenia zużycia surowców pierwotnych, co oznacza pozostawienie większej ich ilości dla przyszłych pokoleń,
- większej dostępności i potencjalnie większego wykorzystania surowców wtórnych w produkcji towarów,
- ograniczenia wytwarzania odpadów ogólnie i na mieszkańca oraz ograniczenia negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko,

W projektowanej ustawie zaproponowano poniższe zmiany w ustawie o odpadach.

W art. 1 ustawy o odpadach uzupełniono przedmiot regulacji poprzez wskazanie, że ustanowione środki mają zasadnicze znaczenie dla przejścia na gospodarkę o obiegu zamkniętym oraz dla zapewnienia konkurencyjności Unii w perspektywie długoterminowej.

W art. 2 ustawy o odpadach zawierającym wyłączenia spod przepisów ustawy o odpadach dodano pkt 13 wyłączający substancje, które są przeznaczone do użycia jako materiały paszowe i które nie składają się z produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego ani ich nie zawierają.

W art. 3 ustawy o odpadach dodano nowe definicje oraz znowelizowano niektóre istniejące definicje:

- 1) w art. 3 ust. 1 pkt 1 zmieniono definicję bioodpadów, aby zapewnić zgodność z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/851 z dnia 30 maja 2018 r. zmieniającej dyrektywę 2008/98/WE w sprawie odpadów, zwanej dalej „dyrektywą 2018/851”, przez bioodpady rozumie się ulegające biodegradacji odpady z ogrodów i parków, odpady żywności i kuchenne z gospodarstw domowych, gastronomii, biur, restauracji, hurtowni, stołówek, zakładów zbiorowego żywienia, jednostek handlu

- detalicznego, a także porównywalne odpady z zakładów produkujących lub wprowadzających do obrotu żywność;
- 2) w art. 3 ust. 1 pkt 2 definicję gospodarowania odpadami uzupełniono o odniesienie do sortowania odpadów jako procesu przetwarzania odpadów; Zmiana ta jest wyłącznie doprecyzowaniem ww. definicji i nie powoduje zmiany dotychczasowego podejścia, zgodnie z którym co do zasady sortowanie odpadów jest procesem przetwarzania odpadów, jako forma przygotowania odpadów poprzedzająca odzysk lub unieszkodliwianie (w myśl definicji przetwarzania odpadów). Wyjątkiem od tej zasady może być objęte definicją zbierania odpadów wstępne sortowanie nieprowadzące do zasadniczej zmiany charakteru i składu odpadów i niepowodujące zmiany klasyfikacji odpadów.
 - 3) w art. 3 ust. 1 po pkt 6 dodano pkt 6a, w którym wprowadzono definicję odpadów budowlanych i rozbiórkowych, zgodnie z którą przez odpady budowlane i rozbiórkowe należy rozumieć odpady powstałe podczas robót budowlanych w rozumieniu ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2020 r. poz.1333, z późn. zm.), przy czym jak wskazano w preambule dyrektywy 2018/851 odpowiadają one rodzajom odpadów objętych rozdziałem 17 wykazu odpadów ustanowionego decyzją 2014/955/UE w brzmieniu obowiązującym w dniu 4 lipca 2018 r. Warto podkreślić, że mimo iż dodana definicja odpadów budowlanych i rozbiórkowych odnosi się w sposób ogólny do odpadów powstających w wyniku robót budowlanych, obejmuje ona również odpady pochodzące z drobnych i samodzielnie wykonywanych robót budowlanych w gospodarstwach domowych. Jednocześnie należy podkreślić, że odwołanie się do pojęcia robót budowlanych używanego w akcie prawnym wiodącym w zakresie budownictwa w Polsce, tj. w ustawie - Prawo budowlane, zapewni precyzyjniejsze określenie tego przepisu;
 - 4) w art. 3 ust. 1 pkt 7 dostosowano definicję odpadów komunalnych, zaproponowana definicja obecnie nie obejmuje odpadów budowlanych i rozbiórkowych;
 - 5) w art. 3 ust. 1 pkt 13a dodano definicję odpadów żywności w związku z wprowadzeniem definicji tego pojęcia w dyrektywie 2008/98/WE, zwanej również dyrektywą ramową o odpadach;
 - 6) w art. 3 ust. 1 pkt 15a dodano definicję odzysku materiałów. Przez odzysk materiałów należy rozumieć każdy proces odzysku inny niż odzysk energii i ponowne przetwarzanie na materiały przeznaczone do wykorzystania jako paliwa lub inne środki wytwarzania

energii. Obejmuje on między innymi przygotowanie do ponownego użycia, recykling i prace ziemne;

- 7) w art. 3 ust. 1 pkt 23 w definicji pojęcia recykling wyrazy „wypełniania wyrobisk” zastąpiono „prac ziemnych”, zgodnie z wprowadzoną w ustawie o odpadach nową definicją „prac ziemnych” (backfilling);
- 8) w art. 3 ust. 1 po pkt 28 dodano pkt 28a, w którym definiuje się system rozszerzonej odpowiedzialności producenta rozumianej jako zestaw środków podjętych w celu zapewnienia, aby producenci produktów ponosili odpowiedzialność finansową lub odpowiedzialność finansową i organizacyjną na etapie cyklu życia produktu, gdy staje się on odpadami;
- 9) w art. 3 ust. 1 pkt 20b dodano definicję prac ziemnych stanowiącą transpozycję definicji backfillingu zawartej w dyrektywie 2018/851. Przez prace ziemne należy rozumieć każdy proces odzysku, w ramach którego odpady inne niż niebezpieczne są wykorzystywane do przywracania wyrobiskom i zapadliskom wartości użytkowych lub przyrodniczych, lub do celów inżynierskich na potrzeby kształtowania krajobrazu. Odpady wykorzystywane do prac ziemnych muszą zastępować materiały niebędące odpadami, nadawać się do wyżej wymienionych celów i ograniczać się do ilości bezwzględnie koniecznej do osiągnięcia tych celów.

Przez wyrobisko należy rozumieć zarówno wyrobisko podziemne jak również wyrobisko odkrywkowe. Ponadto pojęcie wyrobiska należy traktować szerzej niż pojęcie wyrobiska górniczego określonego w prawie geologicznym i górniczym. Natomiast zapadliska, ze względu na podobny charakter do wyrobisk, również zostały uwzględnione w ww. definicji. Zapadlisko jest pojęciem technicznym i powstaje zazwyczaj w wyniku prowadzonych robót górniczych. Pojęcie zapadliska występuje m. in. w rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie odzysku odpadów poza instalacjami i urządzeniami (Dz. U. z 2015 r. poz. 796) oraz rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie planów ruchu zakładów górniczych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2293, z późn. zm.).

Przywracanie wyrobiskom wartości użytkowych lub przyrodniczych obejmuje przykładowo takie działania jak:

- 1) wypełnianie terenów niekorzystnie przekształconych (takich jak: zapadliska, nieeksploatowane odkrywkowe wyrobiska lub wyeksploatowane części tych wyrobisk);
- 2) wykorzystanie w podziemnych technikach górniczych.

Wykorzystanie odpadów do celów inżynierskich na potrzeby kształtowania krajobrazu obejmuje przykładowo takie działania jak:

- 1) utwardzanie powierzchni terenów;
- 2) budowa, przebudowa lub remont budowli kolejowych i podtorzy, wałów, nasypów kolejowych i drogowych;
- 3) podbudowa dróg i autostrad;
- 4) budowa, rozbudowa i utrzymanie budowli hydrotechnicznych.

Obecnie Komisja Europejska pracuje nad wytycznymi dotyczącymi stosowania definicji prac ziemnych (backfillingu). Dotychczas ww. wytyczne nie zostały opublikowane.

10) w art. 3 ust. 1 pkt 33 lit. c otrzymała brzmienie „zawartość substancji niebezpiecznych w materiałach i produktach”, co jest zgodne ze zmianami w art. 1 pkt 3 lit. e dyrektywy 2018/851.

W art. 3 ustawy o odpadach dodano nowy ust. 4a stanowiący, że za odpady inne niż niebezpieczne uważa się odpady nieobjęte przepisami określającymi, kiedy odpady uznaje się za odpady niebezpieczne, o których mowa art. 3 ust. 4 ustawy o odpadach.

Zmiana wprowadzenia do wyliczenia w art. 10 ustawy o odpadach wskazuje, że uznanie za produkt uboczny następuje z mocy prawa po spełnieniu warunków i szczegółowych warunków uznawania za produkt uboczny, a nie jak dotychczas na zasadach uznaniowych.

W ramach spełnienia warunków uznania za produkt uboczny konieczne jest również spełnienie szczegółowych warunków uznania za produkt uboczny, jeżeli zostały one określone przepisami UE albo przepisami rozporządzenia ministra właściwego do spraw klimatu wydanych na podstawie art. 11 ust. 6. W celu rozwiania wątpliwości w tym zakresie został dodany art. 10 ust. 2.. Ma to również na celu uporządkowanie przepisów dotyczących instytucji produktu ubocznego. Dwa źródła stosowania szczegółowych warunków uznania za produkt uboczny funkcjonują obecnie w systemie gospodarki odpadami oraz wynikają z dyrektywy ramowej w sprawie odpadów.

W celu ujednolicenia terminologii używanej w odniesieniu do produktu ubocznego doprecyzowano rozróżnienie pomiędzy warunkami i szczegółowymi warunkami uznania za produkt uboczny. Zaproponowane zmiany odzwierciedlają w pełni założenie, że w przepisach ustawy o odpadach są określone ogólne warunki, które pasują do każdego rodzaju spraw oraz produktów i substancji. Szczegółowe warunki mają natomiast określać w jaki sposób, dla danego rodzaju produktów lub substancji do danego rodzaju zastosowania albo w

indywidualnej, konkretnej sytuacji, produkty i substancje mogą spełniać ogólnie określone w ustawie warunki. W całej instytucji produktu ubocznego dostosowano używaną terminologię do używanego rozgraniczenia na warunki i szczegółowe warunki uznania za produkt uboczny. Pojęciem „szczegółowe warunki” zostały zastąpione pojęcia „szczegółowych kryteriów dotyczące uznania przedmiotu lub substancji za produkt uboczny” oraz „szczegółowych wymagań”.

Ponadto w art. 11 ust. 2 dodaje się punkt 6 wskazujący dodatkowe informacje, jakie powinny zostać zawarte w zgłoszeniu uznania przedmiotu lub substancji za produkt uboczny, są to: informacje wskazujące na spełnienie warunków określonych w art. 10, w tym szczególne warunki uznania za produkt uboczny, jeżeli zostały określone w przepisach Unii Europejskiej albo w przepisach wydanych na podstawie ust. 6. Podmiot chcący uzyskać decyzję potwierdzającą spełnienie warunków uznania za produkt uboczny będzie musiał wskazać źródło szczegółowych warunków uznania za produkt uboczny.

W związku ze zmianą podejścia do wydawania decyzji w zakresie produktu ubocznego dostosowania wymagały nazwy wydawanych decyzji. Decyzje o uznaniu i odmowie uznania przedmiotu lub substancji za produkt uboczny zostały zastąpione decyzją potwierdzającą spełnienie warunków uznania za produkt uboczny oraz decyzją stwierdzającą niespełnienie warunków uznania za produkt uboczny. Odzwierciedla to zmianę podejścia, gdzie w decyzji dokonuje się nie uznania a jedynie potwierdza, że dany produkt lub substancja spełniają warunki i szczególne warunki uznania za produkt uboczny.

Ze względu na wyłączenie materiałów paszowych spod przepisów ustawy o odpadach (w art. 2 pkt 13) w art. 11 ust. 5 ustawy o odpadach skorygowano przepis usuwając z niego zakres odnoszący się do materiałów paszowych dotyczący możliwości uznania materiałów paszowych za produkty uboczne bez stosowania procedury wymagającej dokonania zgłoszenia i uzyskania decyzji administracyjnej o uznaniu za produkt uboczny.

W art. 11 ust. 6 ustawy o odpadach upoważnienie do wydania rozporządzenia określającego szczególne warunki uznania przedmiotu lub substancji za produkt uboczny uszczegółowiono, że wydaje się je w przypadku, kiedy nie zostały one określone przepisami Unii Europejskiej oraz wskazano, że rozporządzenie może zostać wydane odrębnie dla jednej lub kilku spraw, a także tylko dla niektórych, wybranych substancji lub przedmiotów.

W art. 14 ust. 1 ustawy o odpadach wprowadzenie do wyliczenia dostosowano do nowego brzmienia zgodnie z art. 1 pkt 6 lit. a ppkt i dyrektywy 2018/851. Ponadto w art. 14 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy o odpadach wprowadzono zmianę umożliwiającą utratę statusu

odpadów przez materiały, które mają być wykorzystywane do konkretnych celów bez zastrzeżenia, że mają to być materiały powszechnie stosowane do tych konkretnych celów. Jednocześnie w art. 14 w ust. 1 pkt 2 otrzymał nowe brzmienie, wskazujące na fakt, że postępowanie w celu utraty statusu odpadów w ramach spełniania warunków może przebiegać na drodze trzech sposobów poprzez: przepisy Unii Europejskiej, przepisy wykonawcze wydane na podstawie ustawy o odpadach oraz w decyzji na przetwarzanie odpadów. Ma to na celu uporządkowanie przepisów dotyczących instytucji utraty statusu odpadu. Trzy potencjalne źródła stosowania szczegółowych warunków utraty statusu odpadów funkcjonują obecnie w systemie gospodarki odpadami oraz wynikają z dyrektywy ramowej o odpadach. Wszystkie trzy źródła funkcjonują już na podstawie obowiązujących przepisów, zebranie tych źródeł w jednym miejscu pozwoli na uporządkowanie instytucji. Art. 14 ust. 1 pkt 2 w nowym brzmieniu wyrażnie również wskazuje hierarchię określania szczegółowych warunków, poprzez wskazanie, że w pierwszej kolejności stosuje się szczegółowe warunki określone w przepisach Unii Europejskiej, w drugiej kolejności (jeżeli nie zostały określone w poprzednim źródle) stosuje się szczegółowe warunki określone w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 14 ust. 1a. W przypadku, gdy szczegółowe warunki nie zostały określone w dwóch poprzednich źródłach można określić je w indywidualnej decyzji na przetwarzanie odpadów. Dodanie proponowanych zapisów pozwoli na rozwianie wątpliwości w zakresie praktycznego korzystania z tej instytucji. Ponadto w art. 14 ust. 1a sformułowanie „szczegółowe kryteria stosowania warunków utraty statusu odpadów” zostało zastąpione wyrażeniem „szczegółowe warunki utraty statusu odpadów”. Obecnie bowiem funkcjonowały dwa pojęcia „kryteria” i „warunki”, a zgodnie z definicją słownikową pojęcie „kryterium” oznacza „czynnik służący za podstawę oceny, wyboru lub kwalifikacji” co nie jest zgodne z intencją przepisów i nie oddawało istoty regulacji. Zgodnie bowiem z art. 14 ust. 1a „Minister właściwy do spraw klimatu w porozumieniu odpowiednio z ministrem właściwym do spraw: (...), może określić, w drodze rozporządzenia, odrębnie dla jednej lub kilku spraw, dla niektórych odpadów, szczegółowe kryteria stosowania warunków utraty statusu odpadów, o których mowa w ust. 1 pkt 1, obejmujące w szczególności:

- 1) odpady wykorzystywane w procesie odzysku;
- 2) dopuszczalne procesy i techniki przetwarzania tych odpadów;

- 3) kryteria jakościowe stosowane do materiałów powstałych w procesie odzysku, które utraciły status odpadów, zgodnie z mającymi zastosowanie normami dotyczącymi produktów obejmującymi w razie potrzeby dopuszczalne wartości zanieczyszczeń;
- 4) wymogi dotyczące systemu gospodarowania, aby wykazać zgodność z warunkami utraty statusu odpadów, obejmujące kontrolę jakości i monitorowanie własnej działalności;
- 5) wymogi dotyczące oceny oraz oświadczenia o zgodności z warunkami utraty statusu odpadów.”

Powyższe nie spełnia definicji „kryteriów” jako czynników służący za podstawę oceny, wyboru lub kwalifikacji, a stanowi tak naprawdę doprecyzowanie warunków wskazanych w art. 14 ust. 1 pkt 1.

Zaproponowane zmiany odzwierciedlają w pełni założenie, że w przepisach określone są warunki, które określone są ogólnie, w sposób taki, że pasują do każdego rodzaju spraw i odpadów. Szczegółowe warunki mają natomiast określać w jaki sposób, w konkretnej sytuacji, dane odpady spełniają ogólnie określone w ustawie o odpadach warunki. Określenie w decyzji szczegółowych warunków utraty statusu odpadów może się ograniczać wyłącznie do odesłania do ogólnie dostępnych, istniejących wymagań technicznych dla zastosowania do konkretnych celów lub wymagań określonych w innych przepisach i normach mających zastosowanie do produktu.

Dodatkowo w art. 14 ust. 1a pkt 4 ustawy o odpadach doprecyzowano, że szczegółowe warunki utraty statusu odpadów, określane w drodze rozporządzenia, w zakresie wymogów dotyczących systemu gospodarowania, obejmują w stosownych przypadkach kontrolę jakości i monitorowanie własnej działalności, a także wymogi dotyczące akredytacji.

Ponadto w art. 14 ustawy o odpadach dodano ust. 3 i 4 dotyczący obowiązku zapewnienia przez podmioty, które po raz pierwszy używają materiału, który utracił status odpadów i nie został wprowadzony do obrotu lub po raz pierwszy wprowadzają do obrotu materiał, który utracił status odpadów, aby materiał ten spełniał odpowiednie wymogi określone w mających zastosowanie przepisach z zakresu chemikaliów i produktów.

W art. 17 ustawy o odpadach dodano ust. 2 zgodnie z którym, w celu stworzenia zachęt do stosowania hierarchii sposobów postępowania z odpadami, stosuje się co najmniej instrumenty ekonomiczne określone w nowym Załączniku nr 4a do ustawy o odpadach. Powyższa zmiana wskazuje na wprowadzenie nowego załącznika 4a do ustawy o odpadach,

stanowiącego transpozycję załącznika dyrektywy 2018/851 w zakresie dodania załącznika IVa.

W art. 18 ustawy o odpadach, po ust. 3 zaproponowano dodanie nowego ust. 3a, dotyczącego konieczności usunięcia przed odzyskiem lub podczas odzysku z niebezpiecznych odpadów niebezpiecznych substancji, mieszanin i składników, w celu zapewnienia zgodności z ust. 3 oraz ułatwienia lub udoskonalenia odzysku, z myślą o przetworzeniu tych odpadów zgodnie z art. 16 i 17 – ochroną zdrowia i życia ludzkiego oraz hierarchią gospodarowania odpadami. Obowiązek ten będzie dotyczył posiadacza odpadów, za wyjątkiem wytwórcy odpadów nieprowadzącego ich odzysku. Dodanie ust. 3a do art. 18 ustawy o odpadach ma na celu transpozycję art. 10 ust. 3 dyrektywy 2008/98/WE.

W dziale II po rozdziale 2 ustawy o odpadach zaproponowano dodanie rozdziału 2a o tytule „Zapobieganie powstawaniu odpadów”. Działania w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów są podejmowane zanim dojdzie do powstania odpadów. Zatem zapobieganie powstawaniu odpadów będzie realizowane już na etapie projektowania wyrobu (ekoprojektowanie), a także w fazie jego produkcji, dystrybucji oraz konsumpcji. Postępowanie to więc powinno dotyczyć zarówno procesów produkcyjnych, jak i, uwzględniając specyfikę działalności, procesów innych niż produkcyjne np. usługi. W nowym art. 19a w ust. 1 określono, że w celu zapobiegania powstawaniu odpadów mają zastosowanie co najmniej środki w nim wymienione, natomiast ust. 2 odsyła do przykładów środków służących zapobieganiu powstawaniu odpadów określonych w dotychczasowym załączniku nr 5 do ustawy o odpadach. W ust. 3 i 4 określono, że zapobieganie powstawaniu odpadów prowadzi się w szczególności na podstawie Krajowego programu zapobiegania powstawaniu odpadów oraz wyodrębniono, że dla szczególnego rodzaju odpadów jakim są odpady żywności tworzy się program zapobiegania powstawaniu odpadów żywności.

W ramach środków zapobiegania powstawaniu odpadów wymieniono m.in. środki, które dążą do powstrzymania powstawania oraz przedostawania się odpadów do środowiska morskiego. Odpady w środowisku morskim nie są osobnym rodzajem odpadów, jest to jedynie wskazanie gdzie (w jakim środowisku) odpady te się znajdują – mogą zarówno w tym środowisku powstać jak i się do niego przedostać.

W ramach środków zapobiegania powstawaniu odpadów oraz w ramach przepisów dotyczących planów gospodarki odpadami odniesiono się do pojęcia surowców krytycznych. Lista surowców krytycznych publikowana jest w komunikacie Komisji Europejskiej i jest cyklicznie aktualizowana przez Komisję Europejską. Nie jest możliwe

celowe zdefiniowanie „surowców krytycznych”. Nie jest również możliwe wyliczenie konkretnych surowców, które mieszczą się pod tym pojęciem. W celu zapewnienia jasności w zakresie użytego pojęcia surowców krytycznych w ustawie zawarto odesłanie do wyżej wymienionego komunikatu Komisji Europejskiej. Jednocześnie mając na uwadze konieczność zapewnienia łatwego dostępu do tego dokumentu podmiotom zainteresowanym, na Ministrze Klimatu i Środowiska będzie spoczywał obowiązek publikowania komunikatu zawierającego informacje pozwalające na uzyskanie dostępu do aktualnej wersji komunikatu Komisji Europejskiej. Komunikat ministra będzie publikowany w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” oraz będzie zawierał informacje na temat aktualnego komunikatu Komisji Europejskiej, a także adres strony internetowej, na której jest zamieszczony.

W art. 21 ust. 3 ustawy o odpadach, po wyrazie „zmieszaniu” dodaje się wyrazy „niezgodnie z przepisami ust. 1 lub 2” oraz dodaje się ust. 4 uwzględniający konieczność rozdzielenia zmieszanych odpadów niebezpiecznych z innymi odpadami, substancjami, materiałami lub przedmiotami przetworzenie zmieszanych odpadów następuje w instalacjach lub urządzeniach posiadających zezwolenie na przetwarzanie odpadów, pozwolenie na wytworzenie odpadów uwzględniające przetwarzanie odpadów lub pozwolenie zintegrowane uwzględniające przetwarzanie odpadów, w przypadku gdy proces ten nie spełnia wymogów określonych w art. 22 ust. 3. Zaproponowana zmiana na celu wdrożenie przepisów dyrektywy 2018/851.

W art. 22 ustawy o odpadach dotyczącym kosztów gospodarowania odpadami, doprecyzowano, że koszty te obejmują również wszelkie wydatki związane z niezbędną infrastrukturą i jej eksploatacją.

W art. 22 w dodanych ust. 2-4 określono, w jaki sposób podmiot wprowadzający produkty na terytorium kraju powinien ponosić koszty gospodarowania odpadami, z uwzględnieniem zbiorowego wypełniania obowiązków wynikających z rozszerzonej odpowiedzialności producenta. Ponadto w ust. 5 wskazano, że ust. 2 dotyczący kosztów nie ma zastosowania do systemów rozszerzonej odpowiedzialności producenta ustanowionych zgodnie z ustawą z dnia 20 stycznia 2005 r. o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji, ustawą z dnia 24 kwietnia 2009 r. o bateriach i akumulatorach oraz ustawą z dnia 11 września 2015 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym. Treść ust. 5 stanowi transpozycję art. 8a ust. 4 lit. a – ostatni akapit.

Z kolei art. 22a wskazuje obowiązki dla wprowadzających produkty oraz podmiotów realizujących obowiązki w imieniu tych przedsiębiorców, takie jak zapewnienie równej dostępności zbierania odpadów, posiadanie odpowiednich środków finansowych czy stosowanie mechanizmu samokontroli. Przez wskazane w art. 22a pkt 1 zyski ze zbierania i przetwarzania odpadów należy rozumieć zyski ekonomiczne. Powyższe zmiany przepisów ustawy o odpadach w tym zakresie transponować będą art. 8a ust. 3 i 4 dyrektywy 2008/98/WE wprowadzone dyrektywą 2018/851.

Ogólne przepisy dotyczące systemu rozszerzonej odpowiedzialności producenta, określone w art. 22 i 22a, z uwzględnieniem wyłączenia, o którym mowa w art. 22 ust. 5, zostaną wdrożone do systemów ustanowionych na podstawie:

- 1) ustawy z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej,
- 2) ustawy z dnia 20 stycznia 2005 r. o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji,
- 3) ustawy z dnia 24 kwietnia 2009 r. o bateriach i akumulatorach,
- 4) ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi,
- 5) ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym.

W pierwszej kolejności odpowiednie zmiany zostaną wprowadzone w ustawie z dnia 13 czerwca 2013 r., o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi.

W nowym art. 34a określono umiejscowienie programów zapobiegania powstawania odpadów w polskim systemie prawnym. Krajowy program zapobiegania powstawaniu odpadów (KPZPO) stanowi załącznik do krajowego planu gospodarki odpadami (Kpgo), natomiast program zapobiegania powstawaniu odpadów żywności stanowi część KPZPO.

W art. 35 ust. 1 ustawy o odpadach nadano nowe brzmienie pkt. 1. Analiza aktualnego stanu gospodarki odpadami sporządzana na potrzeby planów gospodarki odpadami została w niniejszym projekcie uzupełniona o:

- 1) odpady zawierające znaczne ilości surowców krytycznych; ponadto doprecyzowano, zgodnie z dyrektywą, że plany zawierają informacje na temat głównych instalacji unieszkodliwiania i odzysku odpadów oraz doprecyzowano rodzaje odpadów, jakich mają dotyczyć informacje w planie;
- 2) wymóg dotyczący oceny istniejących systemów zbierania odpadów, w tym materialnego

- i terytorialnego zakresu selektywnego zbierania oraz środków służących poprawie jego funkcjonowania, a także wszelkich odstępstw przyznanych zgodnie z art. 10 ust. 3 dyrektywy, oraz potrzeby stworzenia nowych systemów zbierania;
- 3) ocenę inwestycji i innych środków finansowych, w tym dla samorządów terytorialnych, niezbędnych do zaspokojenia potrzeb, o których mowa w pkt g tiret 1;
 - 4) informacje o środkach służących osiągnięciu celów określonych w art. 5 ust. 3a dyrektywy 1999/31/WE lub w innych dokumentach strategicznych obejmujących całe terytorium danego państwa członkowskiego;
 - 5) środki na rzecz zwalczania wszelkich form zaśmiecania środowiska lądowego i morskiego oraz przeciwdziałania im i uprzątnięcia wszystkich rodzajów odpadów;
 - 6) odpowiednie jakościowe lub ilościowe wskaźniki i cele, w tym dotyczące ilości wytworzonych odpadów i ich przetwarzania oraz odpadów komunalnych unieszkodliwianych lub poddawanych procesowi odzysku energii.

W art. 35 ust. 1 pkt 4 lit. a-c ustawy o odpadach nadano nowe brzmienie w celu uwzględnienia wymagań dyrektywy 2018/851, tj. uwzględniono odpady zawierające znaczne ilości surowców krytycznych oraz środki, jakie należy zastosować, aby udoskonalić racjonalne z punktu widzenia ochrony środowiska przygotowanie do ponownego użycia, recyklingu, innego niż recykling odzysku oraz unieszkodliwiania odpadów. Przepis w lit. c oprócz przyszłych instalacji do unieszkodliwiania odpadów obejmować będzie także większe instalacje do odzysku odpadów. Ocena w tym zakresie, które instalacje należy zawrzeć, należeć będzie do sejmików województw, ponieważ na poziomie przepisów ustawowych niemożliwe jest określenie kryteriów ze względu na specyfikę przetwarzania różnych rodzajów odpadów. Dla różnych rodzajów odpadów np. komunalnych, niebezpiecznych itp. pojęcie większej instalacji będzie odmienne. W planach gospodarki odpadami będą także uwzględnione odpady zawierające znaczne ilości surowców krytycznych. Niektóre surowce mają duże znaczenie dla gospodarki. Lista takich surowców określana jest przez Komisję Europejską. Dla każdego surowca krytycznego znaczna ilość może odnosić się do jego różnej zawartości w odpadach, co wynikać będzie z dostępnych w danym kraju technologii, istniejących instalacji, wielkości czy profilu produkcji i ewentualnego zapotrzebowania przedsiębiorstw na dany surowiec. Co istotne, w przypadku zidentyfikowania przez branżę przemysłową strumienia danego rodzaju odpadów zawierającego takie ilości surowców krytycznych, dla których efektywne ekonomicznie będzie ich pozyskiwanie, przygotowanie, przetworzenie i dalsze wykorzystanie w produkcji przez tę branżę, w planach gospodarki

odpadami zostaną określone kierunki działań i działania dotyczące tych strumieni odpadów. Plany gospodarki odpadami są dokumentami planistycznymi skierowanymi do administracji i nie mogą nakładać obowiązków na przedsiębiorców, ale mogą wskazywać pożądane w tym zakresie kierunki i sposoby postępowania. Zatem czy w jakimś rodzaju odpadów występują znaczne ilości danego surowca krytycznego może ocenić jedynie określona branża przemysłowa, dla której taki surowiec jest niezbędny lub która planuje zmiany w technologii, aby dany surowiec wykorzystywać. Co więcej dla każdego przedsiębiorstwa produkcyjnego w przypadku danego surowca krytycznego znaczna ilość może oznaczać inną zawartość w odpadach i znacząco różnić się, co wynika z ww. czynników produkcyjnych.

W art. 35 ust. 1 pkt 5, w celu doprecyzowania zakresu informacji dotyczącej sposobu finansowania, przepis uzupełniono o wymóg podania informacji o przewidywanych kosztach zaplanowanych zadań.

Przez dodanie pkt 6a w art. 35 w ust. 1 ustawy o odpadach oraz uzupełnienie przepisu zawartego w art. 35 ust. 8 tej ustawy wprowadzono wymogi zawarte w dyrektywie dotyczące oceny wspierania realizacji celów i przepisów dyrektywy 2008/98/WE zmienionej dyrektywą 2018/851 oraz zgodności z art. 13 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/56/WE i art. 11 dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady.

W art. 35 dodano ust. 1a określający zawartość KPZPO. Program ten powinien co najmniej zawierać środki zapobiegania powstawaniu odpadów wymienione w art. 19a ust. 1, oraz cele dotyczące zapobiegania powstawaniu odpadów, opis istniejących środków służących zapobieganiu powstawaniu odpadów, wskaźniki jakościowe lub ilościowe w celu monitorowania i oceny wdrażania środków służących zapobieganiu powstawaniu odpadów, w stosownych przypadkach informacje na temat wpływu instrumentów i środków określonych w załączniku 4a do ustawy na zapobieganie powstawaniu odpadów i ocenę użyteczności środków określonych w załączniku 5 do ustawy lub innych stosowanych środków, a także rekomendowane do realizacji działania w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów. Rekomendowane działania w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów będą skierowane do szerokiego grona podmiotów, w tym do samorządów terytorialnych. Rekomendacje nie będą wiążące dla adresatów, a będą jedynie zawierały proponowane i zalecane działania do podjęcia w zakresie zapobiegania.

W konsekwencji zmiany definicji odpadów komunalnych, które nie będą obejmować już odpadów budowlanych i rozbiórkowych, z przepisów art. 35 ust. 9 i oraz art. 35a ust. 1 ustawy o odpadach, usunięto odniesienie do odpadów budowlanych i rozbiórkowych.

Jednocześnie – jako konsekwencję ww. zmiany definicji odpadów komunalnych dodano przepis przejściowy regulujący kwestię wyłączenia odpadów budowlanych i rozbiórkowych z zakresu odpadów komunalnych w odniesieniu do warunku dopuszczalności finansowania budowy, rozbudowy lub modernizacji inwestycji przeznaczonych do zbierania lub przetwarzania odpadów budowlanych i rozbiórkowych ze środków unijnych i krajowych, o którym mowa w art. 35 ust. 9 ustawy o odpadach wobec inwestycji uwzględnionych w ramach wdrażania perspektywy programowania środków Unii Europejskiej na lata 2014-2020. Dodanie przepisu przejściowego, o którym mowa powyżej wynika z tego, że usunięcie z przepisu 35 ust. 9 wyrazów „w tym odpadów budowlanych i rozbiórkowych” z definicji odpadów komunalnych – bez wprowadzenia przepisu przejściowego – miałoby m.in. wpływ na projekty dla których zawarto już umowy o dofinansowanie, w tym w ramach POIiŚ 2014-2020. Zatem, uwzględniając potrzebę honorowania zasady praw nabytych, w szczególności w zakresie inwestycji dla których już zawarto umowy o dofinansowanie, potrzebę zapewnienia stabilności zasad programowania i realizacji inwestycji przy wsparciu ze środków UE, oraz w celu wykluczenia ewentualnych wątpliwości interpretacyjnych w zakresie przyszłej kwalifikowalności realizowanych projektów, zasadnym jest ustanowienie okresu przejściowego projektowanej zmiany - w zakresie perspektywy programowania środków Unii Europejskiej na lata 2014-2020. Celem przedmiotowego działania będzie w szczególności umożliwienie zrealizowania projektów wybranych na dotychczasowych zasadach lub dokończenie/przeprowadzenie zaplanowanych naborów wniosków o dofinansowanie bez zbędnych komplikacji.

Podobnie, kierując się jak największą elastycznością przepisów w zakresie umożliwienia finansowania inwestycji jak najszerszej grupie zainteresowanych, w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminie oraz niektórych innych ustaw dodano zmianę art. 16 ust. 2. Zmiana ta pozwala na przedłużenie stosowania na kolejną perspektywę finansową UE na lata 2021-2027 wyłączenia obowiązku ujęcia instalacji do recyklingu odpadów w planie inwestycyjnym, o którym mowa w art. 35a ustawy zmienianej w art. 6, jako warunku dopuszczalności finansowania budowy, rozbudowy lub modernizacji instalacji przeznaczonych do przetwarzania odpadów komunalnych, w tym odpadów budowlanych i rozbiórkowych, ze środków unijnych i krajowych, o którym mowa w art. 35 ust. 9 ustawy o odpadach. Działania związane z recyklingiem odpadów są spektrum inwestycyjnym, które jest uznawane za kluczowe również w ramach prac nad programowaniem perspektywy finansowej UE na lata 2021-2027. Pierwsze nabory wniosków

o dofinansowanie potencjalnie mogą ruszyć jeszcze w 2021 r. Z tego względu konieczne jest uprzednie eliminowanie wszelkich barier w finansowaniu inwestycji, co pozwoli na terminowe uruchomienie a następnie pełne wykorzystanie środków UE dedykowanych m.in. na gospodarkę o obiegu zamkniętym oraz gospodarkę odpadami. Uwzględniając powyższe, uzasadnione jest przyjęcie zmiany art. 16 ust. 2, pozwalającej na przedłużenie stosowania ww. wyłączenia na kolejną perspektywę finansową UE na lata 2021-2027.

W związku z wymaganiami dyrektywy 2018/851 dotyczącymi przeciwdziałania zaśmiecaniu środowiska morskiego w art. 36 w ust. 1 ustawy o odpadach wskazano ministra właściwego do spraw gospodarki morskiej, jako organ, w porozumieniu z którym minister właściwy do spraw klimatu opracowuje krajowy plan gospodarki odpadami.

KPZPO (oraz jego integralna część jaką jest program zapobiegania powstawaniu odpadów żywności) jako załącznik do Kpgo jest uchwalany w takiej samej procedurze jak Kpgo. Jednocześnie ze względu na charakter KPZPO, mając na uwadze fakt, że wiele wymagań zapobiegania powstawaniu odpadów dotyczy warunków, jakie powinny być spełnione przez produkty/wyroby, więc związane jest z podejmowaniem działań już na etapie wytwórczym – co jest poza kompetencjami resortu klimatu. Stąd też przewidziano, że na etapie przygotowania KPZPO niezbędne jest zaangażowanie w działania w tym zakresie odpowiednich resortów i jednostek, w których właściwościami będą leżały działania związane z określonymi produktami/wyrobami. Wobec tego w art. 36a ust. 2 określono obowiązek dotyczący współpracy ministra właściwego do spraw rolnictwa, ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej, ministra właściwego do spraw gospodarki, ministra właściwego do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa, ministra właściwego do spraw gospodarki morskiej oraz ministra właściwego do spraw zdrowia, z ministrem właściwym do spraw klimatu przy opracowywaniu przez niego projektu KPZPO. W ust. 3-6 określono procedurę, według której odbywa się współpraca pomiędzy właściwymi ministrami w zakresie tworzenia KPZPO. W związku z wymaganiami dyrektywy 2018/851 dotyczącymi monitorowania i oceny przez państwa członkowskie wdrażania środków służących zapobieganiu powstawaniu odpadów, w art. 36b ust. 1 nałożono na właściwych ministrów obowiązek przekazywania ministrowi właściwemu do spraw klimatu corocznej informacji o stanie realizacji celów i działań, wraz z oceną ich efektywności, wartości wskaźników, o których mowa w art. 35 ust. 1a pkt 3, określonych w KPZPO, w terminie do 31 marca za poprzedni rok kalendarzowy. Natomiast w art. 36b ust. 2 określono dla zarządu województwa obowiązek przekazywania ministrowi właściwemu do spraw

klimatu corocznej informacji o stanie realizacji działań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów realizowanych na terenie województwa wraz oceną ich efektywności w terminie do 31 marca za poprzedni rok kalendarzowy. W przepisach dostosowujących wskazano, że informacje, o których mowa sporządza się po raz pierwszy za rok, w którym uchwalona zostanie, pierwsza po wejściu w życie ustawy, aktualizacja krajowego planu gospodarki odpadami.

Przekazywanie w/w informacji jest niezbędne nie tylko ze względu na przeprowadzenia oceny skuteczności przewidzianych w KPZPO środków w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów, ale również ze względu na obowiązek nałożony przez dyrektywę 2018/851 dotyczący zgłaszania KE informacji na temat wdrażania środków w zakresie ponownego użycia oraz środków służących zapobieganiu powstawaniu odpadów żywności (art. 37 ust. 3 dyrektywy ramowej o odpadach).

Dla ujednolicenia przekazywanych informacji w art. 36b ust. 3 przewidziano możliwość określenia w drodze rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw klimatu wzoru informacji.

W art. 37 ustawy o odpadach doprecyzowano zapisy dotyczące wykonania aktualizacji planów gospodarki odpadami oraz wprowadzania zmian do planów.

Aktualizacja musi zawierać łącznie zmiany co najmniej w zakresie wskazanym w art. 35 ust 1, 3 i 4 i 35a ust. 1 i 2 albo polega na uchwaleniu nowego planu gospodarki odpadami. Aktualizacja jest kwalifikowanym rodzajem zmiany o określonym minimalnym zakresie. Dokonywanie zmian w węższym zakresie będzie stanowiło jedynie zmianę planu. Ponadto, wskazano, że niezależnie od tego czy przeprowadzana jest zmiana czy aktualizacja planów gospodarki odpadami zastosowanie mają te same procedury przewidziane w dziale III Planu gospodarki odpadami. Doprecyzowano również od jakiego momentu liczy się termin dokonania obowiązkowej aktualizacji planów gospodarki odpadami. Sam termin nie został zmieniony w porównaniu do przepisów dotychczasowych, jednakże ze względu na wprowadzenie doprecyzowania w zakresie pojęcia zmian i aktualizacji, niezbędne było również doprecyzowanie w tym zakresie przepisów dotyczących dokonywania obowiązkowej zmiany planów gospodarki odpadami.

W związku z obowiązkiem opracowania przez ministra właściwego do spraw klimatu sprawozdania z realizacji Krajowego planu gospodarki odpadami, właściwi ministrowie – realizujący zadania określone w krajowym planie gospodarki odpadami, zostali zobowiązani do przekazywania temu ministrowi informacji na temat stopnia realizacji tych zadań wg stanu

na dzień 31 grudnia roku kończącego okres sprawozdawczy, w terminie 9 miesięcy po upływie okresu sprawozdawczego. Wskazany termin powinien umożliwić ministrowi właściwemu do spraw klimatu odpowiednie, właściwe merytorycznie i terminowe przygotowanie projektu sprawozdania. W przepisach dostosowujących wskazano, że informacje, o których mowa, sporządza się po raz pierwszy za lata 2020-2022. Wynika to z faktu, że następny okres sprawozdawczy obejmuje wskazane lata. Ponadto przewidziano możliwość dla ministra właściwego do spraw klimatu określenia w drodze rozporządzenia zakresu takiej informacji.

W art. 40 ustawy o odpadach wprowadzono zmiany polegające na rozdzieleniu dotychczasowego upoważnienia na dwa upoważnienia oraz zmieniono charakter upoważnienia do wydania rozporządzenia określającego szczegółowy zakres, sposób, formę oraz wzór sporządzania sprawozdania z realizacji wojewódzkiego planu gospodarki odpadami na fakultatywny. Obecnie zarządy województw przygotowują sprawozdania z wojewódzkich planów gospodarki odpadami na podstawie wytycznych opracowanych w MKiŚ i dotychczas jest to wystarczający dokument określający szczegółowy zakres, sposób, formę oraz wzór sporządzania sprawozdań.

Dodano przepis przejściowy, zgodnie z którym krajowy plan gospodarki odpadami oraz wojewódzkie plany gospodarki odpadami obowiązujące w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy zachowują moc do czasu kolejnej aktualizacji. Ponadto krajowy program zapobiegania powstawaniu odpadów jest sporządzany po raz pierwszy przy pierwszej, po wejściu w życie ustawy, aktualizacji krajowego planu gospodarki odpadami. Ponadto przewidziano, że w terminie 18 miesięcy od dnia ogłoszenia aktualizacji krajowego planu gospodarki odpadami obejmującego KPZPO, sejmik województwa jest obowiązany do dostosowania, poprzez zmianę albo zaktualizowanie, wojewódzkiego planu gospodarki odpadami do zmienianych przepisów. Wskazany termin wynika z czasu potrzebnego na opracowanie i przeprowadzenie procedury uchwalenia wojewódzkich planów gospodarki odpadami. Termin liczy się od uchwalenia krajowego planu gospodarki odpadami, ponieważ zmiany najpierw muszą zostać wprowadzone na poziomie krajowym, aby możliwe było dostosowanie planów na poziomie wojewódzkim. Wojewódzkie plany gospodarki odpadami muszą być zgodne z krajowym planem gospodarki odpadami.

Wprowadzono również przepis, zgodnie z którym do sprawozdań z realizacji krajowego planu gospodarki odpadami oraz do sprawozdań z realizacji wojewódzkich planów gospodarki odpadami sporządzanych za lata 2017-2019 stosuje się przepisy dotychczasowe,

natomiast za lata 2020-2022 stosuje się przepisy nowe.

W związku ze zmianami w instytucji utraty statusu odpadów w ustawie o odpadach, dokonano zmian w art. 42 i 43. W art. 42 dotyczącym zawartości wniosku o wydanie zezwolenia na przetwarzanie odpadów dodano przepisy dotyczące uwzględnienia w tych wnioskach rodzajów odpadów, które utracą status odpadów oraz informacji wskazujących na spełnienie warunków określonych w art. 14 ust. 1 pkt 1, oraz szczegółowych warunków utraty statusu odpadów, o których mowa w art. 14 ust. 1 pkt 2, jeżeli zostały określone w przepisach Unii Europejskiej albo w przepisach wydanych na podstawie ust. 1a. Natomiast w przypadku jeżeli szczegółowe warunki utraty statusu odpadów nie zostały określone w przepisach Unii Europejskiej albo w przepisach wydanych na podstawie art. 14 ust. 1a. – proponowane szczegółowe warunki utraty statusu odpadów. Odpowiednie zmiany zostały również dodane w art. 43 ustawy o odpadach dotyczącym treści zezwolenia na przetwarzanie odpadów. Ze względu na różną praktykę w zakresie podejścia organów ochrony środowiska do zawierania informacji dotyczących utraty statusu odpadów w decyzjach dodanie proponowanych zapisów pozwala na ujednolicenie praktyki oraz rozwianie wątpliwości w zakresie praktycznego korzystania z tej instytucji. Zezwolenia na przetwarzanie odpadów wydane przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy zachowują ważność przez okres, na jaki zostały wydane, a więc odzysk, w tym również odzysk, którego wynikiem jest utrata statusu odpadów mogą odbywać się na podstawie obowiązującej decyzji.

W art. 49 ust. 7 pkt 6-8 zostały wymienione zaświadczenia, oświadczenia oraz informacje, które nie będą publicznie dostępne w rejestrze, o którym mowa w art. 49 ust. 1. Zmiana wynika z wprowadzenia do BDO dokumentów związanych z pomocą de minimis w ramach ustawy z dnia 24 kwietnia 2009 r. o bateriach i akumulatorach, ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi oraz ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym.

Art. 52 ust. 2 pkt 8 ustawy o odpadach uzupełniono o inne procesy recyklingu w przypadku przetwarzania olejów odpadowych, gdyż art. 91 ust. 2 ustawy o odpadach dopuszcza stosowanie także innych procesów recyklingu korzystniejszych dla środowiska.

W związku z wprowadzeniem definicji odpadów budowlanych i rozbiórkowych, w art. 66 ustawy o odpadach wskazano również, że wytwórcy takich odpadów pochodzących z gospodarstw domowych, są zwolnieni z prowadzenia ewidencji. Ma to na celu uniknięcie sytuacji, kiedy osoby fizyczne wykonujące remonty lub inne drobne prace budowlane

i rozbiórkowe w gospodarstwie domowym byłyby zobowiązane do prowadzenia ewidencji odpadów.

W art. 67 w ust. 3 ustawy o odpadach dokumenty ewidencji odpadów uzupełniono o informacje dotyczące ilości produktów i materiałów, powstałych w wyniku przygotowania do ponownego użycia, recyklingu lub innych procesów odzysku – w przypadku posiadacza odpadów prowadzącego odzysk. Pozwoli to na pozyskanie informacji o ilości produktów i materiałów powstałych w wyniku przygotowania do ponownego użycia, recyklingu lub innych procesów odzysku, w tym w wyniku utraty statusu odpadów, zgodnie z wymaganiami art. 1 pkt 25 lit. a dyrektywy 2018/851.

Powyższe wymaga wprowadzenia odpowiednich zmian w art. 75 ust. 2 pkt 2 ustawy o odpadach dotyczącym rocznego sprawozdania o wytwarzanych odpadach i o gospodarowaniu odpadami. W art. 75 ust. 2 pkt 2 dodano lit. e w brzmieniu analogicznym jak zmiana w art. 67 ust. 3, tak aby w rocznym sprawozdaniu uwzględnić informacje dotyczące ilości produktów i materiałów, powstałych w wyniku przygotowania do ponownego użycia, recyklingu lub innych procesów odzysku – w przypadku posiadacza odpadów prowadzącego odzysk. Uzyskane dane będą również przydatne dla monitorowania zmian zachodzących w gospodarce odpadami, w szczególności do zobrazowania kierunków wykorzystania odpadów jako surowców i przebiegu transformacji gospodarki na gospodarkę o obiegu zamkniętym.

W art. 75 ust. 2 pkt 2 ustawy o odpadach dodaje się również lit. f, która wprowadza obowiązek sprawozdawania się posiadaczy odpadów na temat odpadów żywności, co wynika z konieczności zbierania danych na potrzeby przygotowania sprawozdań dla Komisji Europejskiej zgodnie z decyzją wykonawczą Komisji (UE) 2019/2000 z dnia 28 listopada 2019 r. ustanawiającą format zgłaszania danych dotyczących odpadów żywności oraz przekazywania sprawozdań z kontroli jakości zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE (Dz. Urz. UE L 310 z 2.12.2019, str. 39). W związku ze zmianami wprowadzonymi w ustawie o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi odpowiednie zmiany dostosowujące zostały wprowadzone w art. 50, 52 i 73 ustawy o odpadach.

W art. 73 zmieniono nieco zakres sprawozdań sporządzanych przez wprowadzających sprzęt elektryczny – zrezygnowano z wyodrębniania paneli fotowoltaicznych przy określaniu poziomów zbierania, odzysku i recyklingu – dane te nie są konieczne dla sporządzenia sprawozdania dla Komisji Europejskiej, a ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym nie określa oddzielnych poziomów dla paneli.

W art. 77 ust. 1 ujednolicono termin weryfikacji sprawozdań, o których mowa w art. 73, art. 74a i art. 75 przez marszałków województw. Zmiana ta wynika z wydłużenia terminu na przekazanie sprawozdania w zakresie baterii do Komisji Europejskiej oraz uwag zgłoszonych w ramach opiniowania.

W art. 79 ust. 5 pkt 7-9 zostały wymienione zaświadczenia, oświadczenia oraz informacje, które gromadzi się w BDO. Zmiana wynika z wprowadzenia do BDO dokumentów związanych z pomocą de minimis w ramach ustawy z dnia 24 kwietnia 2009 r. o bateriach i akumulatorach, ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi oraz ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zużytych sprzęcie elektrycznym i elektronicznym.

Natomiast w związku ze zmianą art. 21 dyrektywy w sprawie odpadów, a konkretnie ust. 1 lit. a), b) i c), zaproponowano również zmianę w art. 90 i art. 91 ustawy o odpadach. Zmiana ta polegała m.in. na zamianie słowa „osobno” na „selektywnie”, a także na wprowadzeniu oprócz pierwszeństwa regeneracji olejów odpadowych również innych operacji recyklingu zapewniających wynik całkowity równoważny lub korzystniejszy dla środowiska niż regeneracja.

Ze względu na dodanie nowych przepisów dotyczących odpadów budowlanych i rozbiórkowych (art. 101a ustawy o odpadach) po art. 101 ustawy o odpadach dodano nowy rozdział 6a - Odpady budowlane i rozbiórkowe. Nowy art. 101a ustawy o odpadach doprecyzowuje obowiązek selektywnego zbierania i odbierania oraz sortowania odpadów budowlanych i rozbiórkowych, który powinien obejmować co najmniej takie frakcje odpadów jak: drewno, metale, szkło, tworzywa sztuczne, gips, odpady mineralne (beton, cegła, płytki i materiały ceramiczne, kamienie). Nowy przepis jest transpozycją art. 11 ust. 1 dyrektywy w sprawie odpadów. Nowy obowiązek nie będzie dotyczył gospodarstw domowych, punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych oraz odpadów, dla których nie ma obowiązku prowadzenia ewidencji odpadów, o których mowa w art. 66 ust. 4 pkt 4 ustawy o odpadach. Termin wejścia w życie tego przepisu określono na 1 stycznia 2023 r. Data ta wynika z konieczności dostosowania się do nowych wymagań zarówno w zakresie organizacyjnym, jak i formalnym. Wymagania dla recyklingu i odzysku odpadów budowlanych i rozbiórkowych zostały określone w dyrektywie ramowej o odpadach do końca 2020 r., natomiast do końca grudnia 2024 r. Komisja Europejska wyznaczy nowe zadania w zakresie przygotowywania do ponownego użycia i recyklingu odpadów budowlanych i rozbiórkowych oraz ich poszczególnych frakcji materiałowych. Zatem należy spodziewać się zaostżenia wymagań w

tym zakresie na szczeblu unijnym. Wprowadzone w art. 101a obowiązki stanowią niezbędne minimum w zakresie właściwego sposobu selektywnego zbierania odpadów budowlanych i rozbiórkowych, co ma na celu przede wszystkim właściwe ich zagospodarowanie. Jednocześnie należy podkreślić, że obowiązek selektywnego zbierania wszystkich odpadów już obowiązuje w przepisach prawa krajowego (art. 23 ustawy o odpadach), zatem proponowane w projekcie ustawy przepisy w zakresie odpadów budowlanych i rozbiórkowych mają charakter doprecyzowujący.

W przypadku nie stosowania przepisów określonych w art. 101a ustawy o odpadach przewidziano administracyjne kary pieniężne – art. 194 ust. 1 pkt 6a ustawy o odpadach. Przepisy te również zaczną obowiązywać od 1 stycznia 2023 r.

W art. 122 ust. 1 pkt 6 ustawy o odpadach wprowadzono zakaz przekazywania odpadów selektywnie zebranych w celu przygotowania ich do ponownego użycia lub recyklingu do składowania, z wyjątkiem odpadów powstających w wyniku dalszego przetwarzania odpadów selektywnie zebranych, jeżeli składowanie daje w tym przypadku wynik najlepszy dla środowiska zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami. Nie istnieje potrzeba ustanowienia sankcji karnych. Funkcję taką pełnią opłaty podwyższone – zgodnie z art. 293 ust. 3 i 6 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2020 r. poz. 1219, z późn. zm.), zwana dalej Poś, za składowanie odpadów w miejscu na ten cel nieprzeznaczonym podmiot korzystający ze środowiska ponosi opłaty podwyższone w wysokości 0,7 jednostkowej stawki opłaty za umieszczenie odpadów na składowisku za każdą tonę odpadów i za każdą dobę składowania. Zgodnie z ust. 6, przepisy art. 293 Poś ust.3–5 stosuje się odpowiednio, jeżeli składowanie odpadów jest zabronione na podstawie ustawy o odpadach.

W art. 154a ustawy o odpadach wprowadzono wyłączenie stosowania przepisów art. 103–154 ustawy o odpadach w zakresie odnoszącym się do działalności podejmowanej w ramach gospodarowania odpadami, z położonego na lądzie przemysłu wydobywczego, pochodzącymi z poszukiwania, rozpoznawania, wydobywania, z przetwarzania i magazynowania kopalin ze złóż. Dyrektywa 2018/850 zmieniająca dyrektywę 1999/31/WE w sprawie składowania odpadów m.in. zmieniła katalog wyłączeń ze stosowania dyrektywy. Uchylono wyłączenie odnoszące się do składowania zanieczyszczonej gleby lub odpadów obojętnych innych niż odpady niebezpieczne, powstałych w wyniku robót poszukiwawczych, wydobywania, obróbki i składowania zasobów mineralnych oraz w wyniku działalności kamieniołomów. Dodano nowe wyłączenie w zakresie odnoszącym się do działalności

podejmowanej w ramach gospodarowania odpadami, z położonego na lądzie przemysłu wydobywczego, pochodzącymi z poszukiwania, wydobywania, z przetwarzania i magazynowania surowców mineralnych.

W art. 158 ustawy o odpadach dodaje się ust. 2a w celu wprowadzenia zakazu przekazywania selektywnie zebranych odpadów w celu przygotowania ich do ponownego użycia lub recyklingu do termicznego przekształcania. Zakaz ten będzie dotyczył zarówno odpadów komunalnych, jak i wszystkich innych, np. budowlanych i rozbiórkowych. Nie dotyczy to odpadów powstających w wyniku dalszego przetwarzania odpadów selektywnie zebranych, jeżeli termiczne przekształcanie daje w tym przypadku wynik najlepszy dla środowiska zgodnie z hierarchią sposobu postępowania z odpadami. Odpowiednio do ww. wymogu uzupełniono przepisy dotyczące administracyjnej kary pieniężnej (art. 194 ust. 1 pkt 10 ustawy o odpadach).

W art. 251 ust. 1 zawarto zmianę dotychczasowej reguły finansowej zawartej w ustawie o odpadach – zwiększono limit wydatków budżetu państwa na lata 2021-2030. Na rok 2021 limit wydatków budżetu państwa został zwiększony o 1225 tys. zł. Na lata 2022-2025 limit wydatków budżetu państwa został zwiększony o 1125 tys. zł. Dotychczasowa reguła wydatkowa określała wydatki z budżetu państwa do roku 2025 - zgodnie z zasadą określania wydatków na 10 kolejnych lat. W zgodzie z tą zasadą reguła finansowa w niniejszym projekcie została określona na kolejne lata, czyli do 2030 roku. Do dotychczasowych wydatków budżetu państwa zostały dodane kwoty wynikające z wdrożenia niniejszego projektu ustawy. Na lata 2022-2030, w związku z niniejszym projektem, limit wydatków budżetu państwa wzrośnie o 1125 tys. zł. Szczegółowe rozpisanie kosztów określone zostało w OSR do projektu.

W art. 251 ust. 3 zaproponowano przesunięcie wskazanych corocznie maksymalnych limitów wydatków z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na cele związane z realizacją Bazy danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami (dalej BDO). Przewidywana zmiana nie przekracza kwoty reguły finansowej określonej na lata 2021-2028 w ww. artykule.

Przesunięcie środków ujętych w regule finansowej z lat 2025 – 2028 na lata 2021 – 2024, a co za tym idzie skrócenie okresu wydatkowania, wynika z konieczności zapewnienia dodatkowych środków umożliwiających efektywny rozwój systemu BDO już w pierwszych latach jego funkcjonowania. Szczególnie ze względu na konieczność wprowadzenia koniecznych dodatkowych zmian do modułu ewidencji i sprawozdawczości, które wynikają z

przepisów niniejszej ustawy i wiążą się również z nowymi obowiązkami sprawozdawczymi wobec komisji europejskiej.

W związku z planowanym uruchomieniem modułu Potwierdzeń należy w nim uwzględnić także zmiany przepisów, które zostaną wprowadzone projektem ustawy wprowadzającym zmiany w zakresie Rozszerzonej Odpowiedzialności Producenta (ROP). Już na początkowym etapie prac nad ROP wskazywano, że dotychczasowe kalkulacje utworzenia modułu Potwierdzeń należy zrewidować i poszerzyć o funkcje wynikające z ROP. Moduł ten będzie umożliwiał użytkownikom wnioskowanie, a następnie potwierdzanie osiąganych poziomów odzysku, recyklingu i zbierania. Potwierdzanie będzie się odbywać na podstawie wpływających w BDO elektronicznych wniosków o wystawienie dokumentów potwierdzających recykling odpadów opakowaniowych (tj. DPR, EDPR) lub dokumentów potwierdzających odzysk lub recykling dla odpadów powstałych z olejów smarowych i opon (tj. DPO, DPR), a także zaświadczeń potwierdzających zbieranie i przetworzenie zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz zużytych baterii i akumulatorów. Przygotowanie przedmiotowego modułu jest niezbędne do wdrożenia Rozszerzonej Odpowiedzialności Producentów, a tylko zapewnienie odpowiednio szerokiej listy funkcjonalności związanych z obsługą tego modułu umożliwi sprawne wykorzystanie tego narzędzia przez użytkowników BDO.

Ponadto zwiększenie środków na 2021 r. wynika również z faktu bardzo szybkiego wzrostu liczby użytkowników zarejestrowanych w bazie i korzystających z systemu, co powoduje konieczność ciągłego rozwijania infrastruktury IT. Zmiany te implikują zwiększenie utylizacji infrastruktury teleinformatycznej BDO we wszystkich ośrodkach obliczeniowych. Z uwagi na to niezbędny będzie zakup m.in. dodatkowych serwerów, routera brzegowego, pokrycie dodatkowych kosztów obsługi chmury, licencji oraz łącza internetowego. Jedynie takie działanie zapewni stabilność systemu i gotowość do dalszego rozwoju BDO o kolejne moduły i funkcje.

Wzrost liczby użytkowników to również konieczność zapewnienia im odpowiedniego wsparcia w obsłudze systemu poprzez organizację szkoleń oraz udzielania wyjaśnień poprzez infolinię BDO.

Propozycja nowej reguły wydatkowej nie powoduje zwiększenia środków z budżetu państwa (art. 251. ust. 3 uoo) wskazanych w dotychczas obowiązującej ustawie.

W załączniku nr 1 do ustawy o odpadach uzupełniono objaśnienia procesów odzysku: R3, R4, R12 w szczególności o wskazanie, że procesy te obejmują także przygotowanie

do ponownego użycia. Dodano także objaśnienia do procesu R13 wskazujące, że przez tymczasowe magazynowanie rozumie się wstępne magazynowanie odpadów zgodnie z art. 3 ust. pkt 34 ustawy o odpadach.

W związku z wprowadzeniem nowej definicji odpadów budowlanych i rozbiórkowych w art. 3 ust. 1 ustawy o odpadach, konsekwentnie zostało doprecyzowane brzmienie załącznika 2a pkt. 3 ustawy o odpadach w tym zakresie.

W związku ze zmianami w art. 17 ustawy o odpadach polegającymi na dodaniu ust. 2 zgodnie z którym, w celu stworzenia zachęt do stosowania hierarchii sposobów postępowania z odpadami, stosuje się co najmniej instrumenty ekonomiczne określone w Załączniku nr 4a do ustawy o odpadach, wzór tego załącznika określono w załączniku nr 2 do projektu niniejszej ustawy.

W ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach wprowadzono poniższe zmiany.

W art. 1b doprecyzowano sposób postępowania z odpadami budowlanymi i rozbiórkowymi, w celu zapewnienia aby postępowanie z nimi było analogiczne jak z odpadami komunalnymi z wyłączeniem wymagań związanych ze sprawozdawczością. Mając na uwadze umożliwienie pozbywania się wszystkich odpadów wytworzonych w gospodarstwach domowych, zapewniono przyjmowanie odpadów budowlanych i rozbiórkowych pochodzących z gospodarstw domowych w PSZOK-ach.

W związku z wprowadzeniem definicji odpadów budowlanych i rozbiórkowych oraz wyłączeniem tej kategorii odpadów spod definicji odpadów komunalnych wprowadzono szereg zmian związanych ze sprawozdawczością oraz obowiązkami gminy w przyjmowaniu tych odpadów.

Dodano przepisy – art. 9a ust. 3 pkt 3 lit. d - dotyczące sprawozdawania o masie produktów przyjętych do naprawy i ponownego użycia. Ma to na celu monitorowanie działań związanych z zapobieganiem powstawaniu odpadów.

Zmieniony w 2018 r. art. 5 dyrektywy 1999/31 w sprawie składowania odpadów zobowiązuje państwa członkowskie do podejmowania środków niezbędnych do zagwarantowania, by w 2035 r. zmniejszyć ilość składowanych odpadów komunalnych do nie więcej niż 10% całkowitej ilości (według masy) wytwarzanych odpadów.

Wprowadza się art. 3b ust. 2a, który zapewni wypełnienie ww. obowiązku przez gminy. Osiągany procent składowania odpadów komunalnych rozłożony będzie w czasie

(skokowo co 5 lat), tak aby docelowo w 2035 r. i kolejnych latach poziom składowania odpadów komunalnych nie przekraczał 10 %.

Należy wyjaśnić, że gminy mają obowiązek nie przekraczać określonego poziomu składowania odpadów od 2025 r., ale ze względu na obowiązek sprawozdawczy do Komisji Europejskiej wynikający z dyrektywy 1999/31, informacje na temat poziomu muszą być zbierane wcześniej – pierwsze sprawozdanie kraje członkowskie muszą przekazać za rok 2020 (jednocześnie sprawozdanie za 2020 rok należy przekazać Komisji Europejskiej do 30 czerwca 2022 r.). W przepisach przejściowych wskazano, że w informacji o osiągniętych poziomach składowania odpadów po raz pierwszy przekazuje się za rok 2020 we właściwych rocznych sprawozdaniach z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za rok 2021. Gromadzenie informacji dotyczących poziomu składowania nie jest tożsame z obowiązkiem utrzymania poziomu składowania na określonym poziomie.

Ze względu na wprowadzenie art. 3b ust. 2a, czyli nowego celu w zakresie osiągnięcia poziomu składowania odpadów komunalnych, należy również wprowadzić sankcje za nieosiągnięcie poziomów, stąd zmiana art. 9y przez dodanie pkt 6. Sposób obliczenia wysokości kary jest analogiczny do sposobu obliczania kar za nieosiągnięcie poziomów recyklingu określonych w art. 9x ust. 2 i 3.

W ustawie z dnia 24 kwietnia 2009 r. o bateriach i akumulatorach wprowadzono zmianę w art. 4a ust. 4 polegającą na wprowadzeniu do BDO dokumentów związanych z pomocą de minimis. W związku z tą zmianą nie będzie możliwe przekazywanie dokumentów w postaci papierowej.

W ustawie z dnia 25 lutego 2011 r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach dodano art. 25a stanowiący o obowiązku dostawcy wyrobu zdefiniowanego w art. 3 pkt 33 rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) i utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów, zmieniającego dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylającego rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i rozporządzenie Komisji (WE) nr 1488/94, jak również dyrektywę Rady 76/769/EWG i dyrektywy Komisji 91/155/EWG, 93/67/EWG, 93/105/WE i 2000/21/WE (Dz. Urz. UE L 396 z 30.12.2006, str. 1, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1907/2006”, do przekazywania informacji Europejskiej Agencji Chemikaliów zgodnie z art. 33 ust. 1 tego

rozporządzenia. Następnie odpowiednio w ustawie dodano również w art. 48a przepis karny. Sposób dokonania transpozycji tego obowiązku został zaproponowany przez ECHA w porozumieniu z Komisją Europejską jako sposób wdrożenia art. 9 ust. 1 pkt i dyrektywy w sprawie odpadów. Taki sposób transpozycji przez wszystkie państwa członkowskie jest kluczowy, aby w pełni zrealizować art. 9 ust. 1 pkt i). Umieszczenie tego przepisu w ustawie o substancjach chemicznych i ich mieszaninach jest zasadne, gdyż art. 9 ust. 1 pkt i dyrektywy 2008/98/WE w sprawie odpadów odnosi się do obowiązku nałożonego w przepisach unijnych już funkcjonujących w rozporządzeniu REACH. Zatem należy uznać, że odwołanie zawarte w art. 9 ust. 1 pkt i pełni nie tylko funkcję porządkującą, ale też odnosi się do konkretnego obowiązku nałożonego na dostawcę wyrobu. Warto przy tym zauważyć, że ustawa o substancjach chemicznych i ich mieszaninach, zgodnie z art. 1 ust. 1 określa właściwość organów m.in. w zakresie wykonywania zadań administracyjnych i obowiązków wynikających z rozporządzenia REACH. Ponadto w omawianym przypadku mowa jest o zawartości substancji niebezpiecznych w wyrobach i materiałach, nie zaś w odpadach.

Jednocześnie należy podkreślić, że powyższy obowiązek i możliwość nałożenia sankcji za jego niezrealizowanie zmaterializują się dopiero po wejściu w życie projektowanej regulacji.

W ustawie z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi wprowadzono zmiany wynikające z dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/852 z dnia 30 maja 2018 r. zmieniającej dyrektywę 94/62/WE w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych oraz zmiany porządkujące i dostosowujące istniejące przepisy do wymagań przepisów unijnych.

Oprócz wprowadzenia nowych wersji definicji wynikających z ww. dyrektywy, tj. odpadów opakowaniowych, opakowanie wielokrotnego użytku i opakowanie wielomateriałowe, większość zmian dotyczy wskazania na obowiązek recyklingu odpadów opakowaniowych zamiast dotychczasowego odzysku i recyklingu. W efekcie z ustawy zostały usunięte także odniesienia do procesu odzysku, w tym do dokumentów DPO i EDPO, które potwierdzają wykonanie odzysku i wywiezienie odpadów z kraju w celu poddania ich odzyskowi. Powyższe związane jest z określeniem w transponowanej dyrektywie nowych, podwyższonych poziomów recyklingu i nie wyznaczenia wymaganych poziomów odzysku. Nowe poziomy recyklingu zostały określone w zmienianym załączniku nr 1, natomiast

przewidziano płynne dojście do zwiększonych poziomów za pomocą rocznych poziomów określonych w rozporządzeniu (art. 20 ust. 6).

Zmiana w art. 7 ust. 4 polega na wprowadzeniu do BDO dokumentów związanych z pomocą de minimis. W związku z tą zmianą nie będzie możliwe przekazywanie dokumentów w postaci papierowej.

Ponadto w art. 21 wprowadzono przepisy dotyczące zasad zaliczania masy odpadów opakowaniowych do poddanych recyklingowi w celu osiągnięcia ustawowych celów, zgodnie z wymaganiami określonymi w dyrektywie. Ponadto zdecydowano się na wprowadzenie mechanizmu, który dopuszcza dyrektywa, zaliczania do recyklingu masy opakowań z drewna przygotowanych do ponownego użycia. Ten mechanizm będzie dotyczył głównie naprawy palet drewnianych. Ponadto szczegółowe warunki zaliczania masy odpadów opakowaniowych do poddanych recyklingowi zostaną określone w rozporządzeniu (art. 21 ust. 9).

W ustawie z dnia 11 września 2015 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym w art. 21 dodano upoważnienie do wydania przez Ministra Klimatu rozporządzenia określającego szczegółowe zasady uznawania masy zużytego sprzętu za poddaną recyklingowi. W art. 76 ust. 4 wprowadzono zmianę polegającą na włączeniu do BDO dokumentów związanych z pomocą de minimis. W związku z tą zmianą nie będzie możliwe przekazywanie dokumentów w postaci papierowej. Usunięto również art. 89, mówiący o przekazywaniu trzyletniego sprawozdania w zakresie gospodarowania zużytym sprzętem.

W ustawie z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw wprowadzono zmiany w związku ze zmianami wprowadzonymi w ustawie o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi. Zmiany dotyczą dokumentów DPR oraz EDPR oraz usunięcia z ustawy dokumentów DPO i EDPO, w związku z rezygnacją z poziomów odzysku odpadów opakowaniowych w dyrektywie 2018/852. Poszerzono też zakres informacji przekazywanych w zaświadczeniach o zużytym sprzęcie wprowadzając podział na sprzęt pochodzący z gospodarstw domowych i źródeł o innym charakterze oraz wyodrębnienie paneli fotowoltaicznych, zgodnie z nowym formatem danych przekazywanym corocznie Komisji Europejskiej.

Procedowane w projekcie zmiany nie będą miały wpływu na toczące się na podstawie zmienianych ustaw postępowania. Projekt przewiduje, że w sprawach wszczętych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe. Również decyzje znajdujące się w obrocie prawnym przed dniem wejścia w życie ustawy zachowują ważność na okres na jaki zostały wydane. Projektowane zmiany przepisów będą miały wpływ tylko na postępowania przyszłe, w stosunku do postępowań wszczętych przed wejściem w życie ustawy projektowane przepisy będą miały stosunek neutralny.

W art. 18 wskazano, że do opłat produktowych oraz wpływów z opłat produktowych wynikających z ustawy zmienianej w art. 5 należnych do roku 2021 włącznie stosuje się przepisy dotychczasowe. Wynika to z rocznej realizacji ustawowych obowiązków przez wprowadzających produkty w opakowaniach, w związku z czym zmiany powinny wejść w życie na początku roku.

Utrzymuje się w mocy dotychczasowe przepisy wykonawcze do czasu wydania nowych przepisów wykonawczych:

1. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 30 ust. 4 oraz art. 30 ust. 5 ustawy o odpadach - rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie procesu odzysku R10 z dnia 20 stycznia 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 132) oraz rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 11 maja 2015 r. w sprawie odzysku odpadów poza instalacjami i urządzeniami (Dz. U. z 2015 r. poz. 796) - ze względu na wprowadzenie definicji prac ziemnych, która może powodować konieczność zmiany rozporządzenia, o którym mowa w art. 30 ust. 5 ustawy o odpadach (definicja ta odnosi się do wypełniania wyrobisk - tak jak rozporządzenie);
2. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 40 pkt 1 ustawy o odpadach - rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie sposobu i formy sporządzania wojewódzkiego planu gospodarki odpadami oraz wzoru planu inwestycyjnego z dnia 1 lipca 2015 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 1016);
3. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 25 ust. 4 oraz art. 35 ust. 2 ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi - rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie minimalnych rocznych poziomów odzysku i recyklingu dla opakowań wielomateriałowych oraz dla opakowań po środkach niebezpiecznych, poniżej których nie mogą zostać określone poziomy w porozumieniu zawierającym z marszałkiem województwa z dnia 3 grudnia 2018 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 2310) oraz rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie

stawek opłat produktowych dla poszczególnych rodzajów opakowań z dnia 16 grudnia 2014 r. (Dz.U. z 2014 r. poz. 1972).

Planuje się wejście w życie przepisów ustawy nowelizującej 1 lipca 2021 roku. Data wejścia w życie uwzględnia konieczność realizacji ważnego interesu państwa w postaci konieczności jak najszybszej transpozycji prawa Unii Europejskiej oraz usunięcia naruszenia niepełnej transpozycji dyrektyw 2018/851 i 2018/852. Zakładany termin *vacatio legis* to co najmniej 30 dni, biorąc pod uwagę charakter i treść projektowanych regulacji, pozwoli to, aby wszyscy adresaci norm mieli zapewniony czas na zaznajomienie się z nowym prawem, przystosowanie się do zmienionych regulacji i bezpieczne podjęcie odpowiednich decyzji co do dalszego postępowania. Planowany termin *vacatio legis* jest wystarczający dla adresatów na dostosowanie się do wprowadzanych zmian. Zakłada się, że dla przepisów, które wymagają dłuższego czasu na przystosowanie się adresatów norm do zmieniających się regulacji, na przykład wprowadzających nowe obowiązki, przewidziany został dłuższy okres *vacatio legis* – odpowiednio co najmniej pół roku lub co najmniej półtora roku. W przypadku niektórych przepisów wymagających dostosowania się do nowych wymagań przez podmioty gospodarujące odpadami wejście w życie nastąpi w terminach późniejszych, np.:

1) zmiany w przepisach dotyczących odpadów opakowaniowych - planowany termin wejścia w życie to 1.01.2022 r., co wynika z rocznej realizacji obowiązków przez wprowadzających produkty w opakowaniach, zmiany powinny wejść w życie z początkiem roku;

2) regulacje dot. obowiązku selektywnej zbiórki odpadów budowlanych i rozbiórkowych oraz przepis sankcyjny za niestosowanie się do tych wymagań - planowany termin wejścia w życie to 1.01.2023 r., co wynika z konieczności zachowania kontynuacji działań w zakresie właściwego zagospodarowania odpadów budowlanych i rozbiórkowych.

Stosownie do art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) projekt ustawy został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny. Zainteresowanie pracami nad projektem w trybie przepisów o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa zgłosił Polski Koncern Naftowy ORLEN Spółka Akcyjna.

Projekt ustawy będzie notyfikowany Komisji Europejskiej na podstawie art. 16 dyrektywy 94/62/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 1994 r. w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych (Dz.Urz. UE.L Nr 365, str. 10, z późn. zm.).

Projekt nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.) i nie podlega notyfikacji technicznej Komisji Europejskiej.

Wpływ na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców zgodnie z ustawą z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2021 r. poz. 162 zawartych w projekcie regulacji określony został w Ocenie Skutków Regulacji (OSR) i dotyczy ograniczenia wytwarzania odpadów, wykorzystania odpadów jako surowców wtórnych, co wpłynie na zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska naturalnego oraz zapewni efekty gospodarcze w postaci obniżenia kapitałochłonności i energochłonności pozyskiwania i przetwórstwa surowców, a także zmniejszenia zużycia materiałów oraz kosztów produkcji.

Projekt jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.